

da se brod na Savi pridobi in zagotovi za javni promet in če je vsemu temu treba deželne postave, da predloži tako postavo prihodnjemu deželnemu zboru. — Prošnja navedenih občin, da bi se cesta od Save čez Mošenik in St. Lambert do Zagorja vvrstila med okrajne ceste, se ni vslišala. — Prošnja obrtnikov in prebivalcev v Belipeči zavolj naprave dovozne ceste k železniški postaji v Radečah se je izročila deželnemu odboru v obravnavo v smislu dotične postave. (Konec prihodnjič.)

Mnogovrstne novice.

* *Za Španjsko armado* se na Ogerskem nakupuje 3000 konj. Tudi na Angleškem se kupujejo. Vse to je znamenje, da v ti nesrečni deželi boj ne bode še tako kmalu prenehal.

* V Berlinu je v polku cesarja Jožefa 76 vojakov za trihinozno bolnih. Trihinoza je tista grozovita bolezen, ki jo človek dobi, če je s suhim mesom ali klobasami povžil tistega črva, ki mu je „trihina“ ime in se v prešičih zaredi enako ikram.

* *Kako se madjari.* Kanoniki Vesprimski so dobili povabljenje, naj bi svoja slovanska in nemška imena spremenili v madjarska, na pr.: Cečinovič v Kemenes, Pečla v Palotai, Štefan Gulden pa dekan Gulden v Forintov, in končno profesor v semenišču Wünsch v Fejevari. Tako se množi narod madjarski, pristavlja „Našinec“ št. 125.

* *Zavolj kuge*, ki se neki na Ogerskem in Hrvatskem nahaja, je tukaj meja zaprta, in vojaki na straži nastavljeni. V nedeljo 8. novembra zjutraj grejo štajarski tesarji, ki so bili na Ogerskem na delu, domú. Na meji se eden izmed njih spré s stražečim vojakom, zarad česar, se še gotovo ne vé, a vojak nastavi puško, ustrelí za njim in ga tako nesrečno zadene, da se tesar le še 5 stopinj storivši s klicem: „Jezus, jaz moram umreti!“ mrtev zgrudi na tla. Revež zapustí ženo z dvoje otrok. Ali je bilo ravnanje vojaka postavno ali ne, bo preiskava dognala. „Slov. Gosp.“

* *Kaj nemškutarji pravijo k tej razsodbi?* Nadvojvoda Rainer, poveljnik deželne brambe takraj Litave, je bil tudi v Sučavi, v Bukovini, kjer se mu predstavi med drugimi tudi učiteljstvo Rumunske, grško-iztočne gimnazije. Na vprašanje vojvode, v katerem jeziku da se v gimnaziji podučuje, odgovoré profesorji, da — v nemškem! Nadvojvoda se to vendar prečudno dozdeva ter vpraša na dalje: „Pa vsaj imate vštricnih razredov, v katerih se v rumunskem jeziku podučuje?“ Žalostnega obraza rečejo profesorji, da tudi paralel z narodnim učenim jezikom ni! — Na to reče nadvojvoda ves nevoljen: „To je prečudno stanje; mislil sem, da se na tej gimnaziji v Rumunskem jeziku podučuje, ker si vsako ljudstvo najlože v svojem maternem jeziku potrebnih vednosti pridobi!“ Postavi, bralec — piše „Slov. gosp.“ — povsod namesto „Rumunskega“ slovenski jezik, in najdeš z nadvojvodo žalostno stanje naših gimnazij.

Naši dopisi.

Iz Zagreba. — Veselo poročilo vam morem poslati o številu dijakov, ki so se vpisali v tri fakultete našega vseučilišča, in ktero znaša skupej 270. V fakulteto juridično namreč se je vpisalo 160 rednih in 7 izvanrednih, skupej tedaj 167; — v filozofično fakulteto 18 rednih in 4 pa izvanrednih, — v bogoslovsko 7 rednih in 74 izvanrednih, skupaj tedaj 81.

V Gorici 15. nov. — Primeri se večkrat, da profesorji, šolski ravnatelji itd. o takem času umrjejo, ko jim tovariši in učenci ne morejo izkazati poslednje časti. Tako se je zgodilo tudi tukajšnjemu ravnatelju državne više realke in deželnemu šolskemu nadzorniku ranjcemu Ferd. Gatti-u. Umrí je 4. septembra t. l. — 5 dni po sklenitvi šolskega leta. Pri veličastnem pogrebu 6. septembra je bilo le malo profesorjev in učencev. Zatorej je bila prva skrb realkega učiteljstva koj po začetku novega šolskega leta, napraviti svojemu pokojnemu direktorju spominsko svečanost. Dne 12. novembra je bilo v prvostolni cerkvi slovesno mrtvaško opravilo vpričo vseh realkinih in družih srednješolskih profesorjev, vse mladine više realke in obilne množice družih ljudi. Pričujoča je bila tudi rajncega ravnatelja družina in žlahta. Mašo in eksekvijske je pel nadškofov srednješolski komisar za vérstvo, mons. kapiteljski dekan dr. Dom. Castellani. Mrtvaški oder so kinčali 4 venci s primernim napisom. Poleg odra na obeh straneh je stalo 8 črno oblečenih odraslih dijakov z bakljami. Petje na koru je spremljala instrumentalna muzika. Tako se je častil spomin moža obče znanega in spoštovanega v našem mestu. Nasprotnikov se mu ni manjkalo in tudi po slovenskih časnikih je bilo mnogokrat brati njegovo ime. Kritika mu ni prizanašala — ali je pa bila vselej pravična — naj prašajo zdaj sami sebe njegovi nasprotniki na preranem grobu njegovem. Jaz naj opomnim le to-le troje. Slovenščine se je ranjki vodja, odkar je bil nadzornik, tako marljivo učil, da je slovnico bolje poznal, nego marsikateri slovenski „profesor“. Slovenske tekste šolskih postav je malokateri Slovenec tako pretresal kakor on. V vérskih rečéh se je védel v sedanjih težavnih časih in v težavnem svojem položaji prav previdno in taktno. Da-si tujec, znal je naše narodne in vsakoršne posebnosti tako ceniti in spoštovati, da se je — rekel bi — v 20 letih ves pogoričani. In, če se nahaja v njegovem uradnem delovanji kaj, kar se znabiti s tem, kar trdim, ne vjema, treba vedeti, da možje v njegovem stanji morajo marsikaj storiti — na komando. Pod zemljo ga je spravila služba in menda neke neizpolnjene nade, katere bi se bile pa brž ko ne — ko ne bi bil umrl — v kratkem uresničile. — Viša realka je gotovo sama sebe počastila, ko je rajncemu gori omenjeni dan poslednjo čast izkazala. — Za srednji šoli se je letos več učencev oglasilo, ko prejšnjih let; za vsako po blizo 80. Tudi v pripravljavnico za gimnazijo in realko je sprejetih neki čez 100. Čudna prikazen je pa ta, da je razmerje med učenci v narodnem oziru od lanskega leta sem poprejšnjemu čisto nasprotno. Dvema tretjinama Lahov (in peščici Nemcev) nasproti stoji v I. razredu gimnazijskem ena tretjina Slovencev. Na realki je razmera menda še neugodniša. Kje so naši slovenski otroci? Domá. Glavni vzrok, da jih ni v srednjo šolo, je pomanjkanje 4razrednih slovenskih ljudskih šol na kmetih ali v slovenskih trgih. Jaz mislim, da bi bilo treba vse žile napeti, da dosežemo vserezrednih šol na Slovenskem, iz katerih bi prestopali otroci bodi-si naravnost v gimnazij in realko, ali pa vsaj v njuno pripravljavnico. Več o tem drugi pot. — Morilca Bračarskega duhovnika Marcolini-a so zasačili. Nek mizar iz Karmina je, ki ima rajncega sestrično (?) za ženo. — V naši „Nici“ se vreme ni kaj lepo obnašalo te dni. Drevje še zeleno (in le deloma rumeno) — pa sneg! Po bližnjih gorah leži sneg skor do srede; tudi v mestu je priletel. Burja je bila huda, pa ne prav mrzla, kakor po zimi. Danes je spet lepo.

Iz Štajerskega. — Sadjerejcem našim bo gotovo všeč, da zvedó, da pri Tomažu Spindlerju v Mali

nedelji dobijo žlahnega sadnega drevja večidel jabelk mošancgarjev, pol drugi seženj visocih, do 3 palce debelih po 30 — 50 kr. — Isto tako bo sadjorejcem zanimivo slišati, da je G. J. Janda, trgovec z železom v Ptuj, dobil enoletni privilegij za zboljšano grozdno mečkalno.

Iz Celovca. — 11. dan t. m. nam je nemila smrt vzela prečastitega gospoda Karola Dürnwirth-a, spirituala v semenišču in knezoškofijskega svétnika, vrlega podpornika društva sv. Mohora, še le 46. let starega. Blagi spomin gotovo ostane zasluženemu možu v naši domovini.

Iz Celovca. 22. nov. — Res prav veseli človeka videti, ako se pri vojaki zlasti z novinci lepo ravna, ker imamo mnogo nasprotnih izglede. V tem obziru zasluži gosp. stotnik Komelj, ki je tukajšnje vojaške kontrolne zbore vodil, vso pohvalo, katero mu je „Kärnt. Bl.“ že izrekel. On je ravnal z rezervisti prav po očetovsko z ljubeznijo, ne pa s tisto surovostjo, ki se je žalibog dozda še pri vojaki tako pogosto nahajala. Pa še nekaj drugega, kar sem zvedel, naj Vam tu poročim. Pri kontrolnem zboru v Podkloštru je hotel župan šuntati zoper župnika zavolj poročnega lista nekega rezervista. Pa omenjeni gospod stotnik ga je hitro ustavil rekoč, da tu ni kraj, kjer bi se take reči uganjale. Prav tako!

Iz Pestojne 15. listop. — Pretekli torek je c. kr. vladni načelnik iz Planine prišedši tukajšnjo c. kr. okrajno glavarstvo nadzoroval. Pripovedujejo, da dela in opravila posamesnih uradnikov je na drobno pregledoval, ter se pri tem zelo izvedenega moža pokazal. Ne bilo bi pa napačno, ako bi se c. k. vladni načelnik včasih tudi v kako vas potrudil in ondi s poljedelci nekoliko občeval, kjer bi vse na tanko pozvedeti mogel, ali gosposke pravičnim željam ljudstva vstrežajo ali ne. V bornih vaseh, ne pa na sedežih okrajnih glavarstev se zvedó rane ljudstva. Pozvedel bi pa tudi ondi najbolj zanesljivo: kako se je obnesla letina? ali bo zadostila potrebnemu živežu ljudstva, in ali in kako bo mogoče primanjkljaj nadomestiti? Letina sicer ni bila slaba, al kaj pomaga, ker so jo poljedelci komaj pričakovali, in to, kar bilo je le mogoče, prodali, da poplačajo dolgove v štacunah, kodar so zarad lanske slabe letine večidel vsi živež na upanje jemali. In zopet bode tesna za živež, kajti poglavitni pridelek — krompir — večidel gnije; zopet bodo kmetovalci primorani na prihodnjo letino dolg po štacunah delati; s čem hočejo pa cesarske davke poplačati, in s čem si drugih za družino neobhodnih potrebščin omisliti? V naših notranjskih krajih od leta do leta prihaja več revščina, ker ni nobenega pristranskega zaslužka, kmetije so pa po večem le majhine in se pridela le v dobrih letinah komaj toliko, da se družine preživijo. Vkljub temu se pa davki s silno ostroostjo iztirjujejo! — Vremenski prerok jo je zarad snega vendar le zadel. Pri nas je snežilo od četrtega sem do danes skorej neprenehoma; nalatelo se je precej snega, zameti so pa od 4 čevljev do celega sežnja visoki, ki jih je bobneča burja včinila; danes je mirno, in ne sneži več.

Iz Poljanske doline na Gorenskem 22. nov. — V Dolinčičah Javorske fare se je te dni prikazal zopet črni vrančni prisad (Milzbrand), za katerim je že dvoje goved in dvoje ovac pocepalo, več pa je bolnih.

Novomesto 22. nov. T. (*O osnovanji kmetijske šole na Kranjskem*) se je že veliko pisalo in govorilo. Tudi so se že za to stvar primerna posestva ogledala in eno teh posestev na Dolenskem blizu Novega mesta se je posebno za to stvar primerno spoznalo. Čuje se, da se je posestnik te grajščine o prodaji svojega posestva skesal. To bi utegnulo ustanovljenje jako potrebne go-

spodarske šole zopet ovirati; treba je torej, da se drugo, za to sposobno posestvo najde, katero bi vsem tirjavam, katere se na gospodarsko šolo stavijo, zadostovalo. Ni dvoma, da je na Kranjskem še kako tako posestvo in se zato za nj ne ve, ker ni bilo deželnemu odboru za kup ponudeno. Med drugimi takimi posestvi, katero se z vsemi potrebnimi sredstvi za naredbo kmetijske šole odlikuje, je grajščina Hmelnik poleg Novegamesta. — Ta grajščina je od Novega mesta poldrugo uro oddaljena in ima čez 900 oralov zemlje. Oziroma na razno rabljenje zemlje je 600 oralov lepega gozda, 200 oralov rodovitnih njiv in travnikov, 28 oralov lepih z žlahnimi trtami nasajenih na vinskih krogih dobro znani Trški gori ležečih vinogradov, na ostalih oralih so pašniki. Gozdarski šoli bi posebno obili lepi gozdi služili, na kar se mora posebno ozir jemati, ker na Kranjskem so že lepi gozdi redka prikazen. Tudi prostori za umetno ribštvo se znajdejo na omenjenem posestvu. Graščinsko poslopje je prostorno in bi popolnoma vsem zahtevam vstrezalo. Tudi lepa gospodarska poslopja so v najboljšem stanju. Njive, travniki, vinogradi in 300 oralov najkrasnejšega gozda so arondirani in tudi drugo je le kako dobro uro od graščine oddaljeno. Ker bi bil morebiti ta kompleks za kmetijsko šolo prevelik, je posebne vrednosti to, da se tukaj zemljišče, paša, nastelja itd. prav lahko prodaja in v najem daje in se dobro plačuje. Lega grajščine je na samem in precej visoko s krasnim razgledom okoli. — Jaz bi ne omenjal tega posestva, al čul sem, da je na prodaj; naj bi sl. deželni odbor to pozvedel.

Iz Mozlja 23. nov. (*Zahvala.*) Prejel sem še poznejše za tukajšnje pogorelce od visokočast. g. Kočevskega dekana 4 gold., iz Starega trga pri Poljanah 7 gold. 20 kr., iz zgornjega Tuhinja 6 gold., iz Koprivnika 15 gold. 96 kr., iz Škofje Loke 3 gld. in z Breznice 6 gold., za katero pomoč se v imenu nesrečnih srčno zahvaljujem.

Matija Torkar, župnik.

Iz Ljubljane. — Največ govorice je zdaj tukaj o volitvah za kupčijsko in obrtnijsko zbornico; o tem pa, kakor naš današnji list na drugem mestu kaže, vitez Vestenek zvonec nosi, ki je včeraj celó v državnem zboru Dunajskem prišel na vrsto; naši poslanci so namreč zarad njega enako interpelacijo stavili na ministerstvo, kakor jo je stavil naš deželni zbor na deželno vlado — pa nobenega odgovora dobil.

— Ker ravno zdaj subvencijski odbor razsoja prošnje za ovce (prošnjikov je 50) in gosp. Šolmajer gre prve dni prihodnjega meseca na Koroško Trbiških in Jezerskih ovac nakupavat, zato naj bodo tisti ovčerejci, kateri jih dobodo, v sredi meseca decembra pripravljeni, nemudoma po-nje priti.

— (*O banki Sloveniji*) se piše „Slov. gosp.“ to-le: Do 5. t. m. bilo je za 950 delnic po 15 gld., za 10 po 20 gld., za 130 po 30 gld. in na račun še več delnic 500 gld. vplačanih, tedaj vsega skupaj 18.850 gld. Zavarovanje proti ognju in za življenje je neslo brez protizavarovanja meseca oktobra 6869 gold. 64 kr. — Stroški za uradnike, katerih prvotno število 36 se je na 15 znižalo, znašajo vsak mesec 1200 gld., poštni in uradniški stroški z nagrado g. podpredsedniku in glavnemu zastopniku za Česko vsak mesec od 4—500 gld. Iz Českega in Moravskega, kjer se je za prejšnje podružnice nepremišljeno silno veliko potrošilo, agenti pa nam niso denarjev pošiljali, pride zdaj vsak dan kaj denarja, ker mora glavni zastopnik neprenehoma okoli potovati in agente nadzorovati; police se tudi vse neposredno v Ljubljani napravljajo, tako da so nevarnosti zgube, kolikor le mogoče, odstranjene.

Gosp. Debevec, izveden trgovec, je zdaj duša naši banki; on ima glavno vodstvo v rokah, drugi delajo kot načelniki vsak v svojem oddelku. — Vest v dunajskem listu „Vatld.“ in tudi v „Gr. Volksblatt-u“, da se bodo 15. t. m. neveljavne spoznale tiste delnice, na katere se ni doplačalo 20 gld., ni resnična, ker končni obrok stavlja ima pravico le opravični svet, in preden se to nepreklicljivo zgodi, se bo v slov. listih naznanilo. — Ker se je za ustanovljenje naše banke, posebno še pa za nepremišljeno vpeljanje podružnic se stalno plačo in preveliko število uradnikov v Ljubljani, potem za preimenitno upravo v bankinih prostorih itd. preveč denarja potrošilo, je to mnogo delničarjev osupnilo ter so mislili, da se niti 10.000 gld. doplačila na delnici ne bode dobilo. Zgornji izkaz kaže, da je že več kakor tretjina delnic doplačenih in nadjati se je, da se do 20. grudnia še mnogo delničarjev za doplačilo odloči, ter se zgube že vloženih denarjev ognejo. Tako si za domovino gotovo koristen zavod rešimo, ako ga vsak pravi domoljub blagodušno podpira in se ne spodtika več nad prvotnimi zmotami pri ustanovljenju. Bili smo Slovenci v tej stvari začetniki in — bridka skušnja nas je hvala Bogu zmodrila.

— (*Opomin delničarjem banke „Slovenije“*.) Ker za doplačevanje na delnice banke „Slovenije“ tretji obrok (termin) za prvo polovico 18. decembra, — prvi obrok (termin) za doplačilo druge polovice pa 20. decembra tega leta izteče, naj delničarji ne odlašajo dalje doplačil svojih, kajti odlašanje tako ovira novo oživljenje in napredek banke domače, pa si škoduje tudi sam sebi, kdor pravi, da ne doplača nič. Banka naša je podobna mlademu in sicer čvrstemu bolniku, ki se popolnoma spet ozdravi, če ga zdravniki ne zapustijo in mu svoji domači ljudje postrežbe ne odrekó. Ne zapustimo tedaj banke naše!

— (*V Krškem*) je bila 12. dne t. m., kakor naši bralci že vedó, očitna dražba 17 Muriških goved, katera je iz državne podpore za družbo kmetijsko kupil gosp. odbornik Seunig. Po poročilu njegovem se je zbralo tisti dan mnogo kupca v Krškem in prodana je bila živina na različne kraje in večidel prav umnim živinorejcem. Za ta veseli izid licitacije ima se družba kmetijska po poročilu gosp. Seuniga zahvaliti zdatnemu razglasu te licitacije po predstojniku Krške kmetijske podružnice gosp. dekanu Polaku.

— (*Naša rojakinja gospodičina Helena Pesjakova*), hčerka slavnoznane naše pisateljice Lujize, čedalje bolj slovi, in se že kot pevkinja v velikih operah vvrstuje prvim umetnicam na nemških gledališčih. Iz Hanovera, kjer pa je sedaj v dvornem gledališču, poroča časnik „D. ö. Th. Ltg.“ o gromovitem aplavsu, ki ga je dobila kot Agatha v operi „Freischütz“, in kako se občinstvo zelo veseli slišati jo v operah „Faust“, „Hans Heiling“, „Norma“ in „Robert der Teufel“. Radostni slišimo take glase polno hvale o rojakinji, ki nas je prvokrat očarala v čitalnici naši, ter smo ž njo vred ponosni na tako sijajni uspeh njen. — Radovali smo se tudi o veliki pohvali, s katero je tudi naša rojakinja pl. Neugebauerjeva pela v velikih operah na narodnem gledališču Zagrebškem, in veseli smo zdaj, da se je posrečilo našemu dramatičnemu društvu, pridobiti jo slovenski „Taliji“.

— (*Zoper znano interpelacijo*) in zoper to, kar je dr. Zarnik v deželni zboru rekel o deželni učiteljski konferenci, nabirajo glave te konference, katere vse to zelo skli, pri tistih učiteljih, ki so se konference vdeležili, podpise za neki protest. Kak bo ta „protest“, to že naprej vemo. Ugovarjal bo gotovo najbolj temu, da so se učitelji pri zborovanju in sklepanju strahovali ali terorizirali. S tem pa resnica ne bo ovržena. Terori-

zirani so bili, to je gotovo, če tudi ne z besedo. Saj je bila že soparica v dvorani taka, da je učiteljem sapa zapirala, če bi tudi še učiteljskega „strahu“ Pirkarja in mogočnjaka Gariboldija ne bilo v nji. Kdor pozná več del naših učiteljev, ki so po vsem reveži, bo vedel, kako takemu revežu tesno prihaja, če vidi pred sabo kakega nadzornika, kako se boji, da ne bi se mu zameril niti z besedo niti z dejanjem, kajti dobro mu je znano, da imajo ti gospodje za vsako opozicijo kaj dober spomin. Terorizira se pa ne le z besedo, marveč tudi z migljejem, hudim pogledom in z enakimi znanimi domačimi pripomočki. Kdor si upa toraj trditi, da učitelji pri deželni šolski konferenci niso bili strahovani ali terorizirani, temu se po vsi pravici sme vsak v zobe smejeti. In protest, ki se na ta način s podpisi polni, ali ni zopet le teroriziranje učiteljev? Kajti kateri bo imel pogum ne podpisati ga, če mu ga pošljejo glave „Lehrervereina“?

— (*Razpisane ustanove.*) 1. Janez Bernardini-eva s 60 gold.; 2. Jurij Thalmeiner-jeva z 61 gld.; 3. Jak. Šilingova s 63 gold.; 4. Jan. Jošt Weberova z 79 gld. Vse štiri so za meščanske hčere Ljubljanske, ki so se 1874. leta omožile.

5. Janez Nik. Krašoviceva s 63 gold. za revnega kmetovalca iz Šentpeterske fare v Ljubljani;

6. Jakob Anton Francojeva s 40 gold. za pošteno in revno meščansko dekle, ki se misli omožiti.

7. Jožef Feliks Syn-ova z 48 gold. 30 kr. za najrevnejše deklice Ljubljanske.

8. Janez Kovačeva s 151 gold. za 4 ubožne očete ali vdove, ki imajo nepreskrbljene otroke.

9. Od neznanega dobrotnika ustanovljena ustanova s 50 gold. 40 kr. za 4 revne posle, ki so zvesto služili in ne morejo več služiti.

Prosilci naj svoje prošnje oddajo pri mestnem magistratu do 15. decembra t. l. Prošnje za 1., 2., 3., 4. in 6. ustanovo morajo imeti tudi kolek za 50 kraje.

Pogreba umrlega gospoda dr. J. Orla 19. dne t. m. se je vdeležilo veliko mestjanov vseh stanov in pevski zbor narodne čitalnice, katere večletni odbornik je bil, mu je skazal posledno čast s petjem mile nagrobnice; — vse to so dokazi, kako spoštovan je bil ranjki v vseh krogih. Neutrudljivo delaven bil je dr. Orel vzlasti na polju kmetijstva in to še posebno o umnem obdelovanju močvirja Ljubljanskega; družbi kmetijski bil je 40 let ud in večidel tega časa njen jako delaven odbornik, „Novicam“ pa marljiv dopisnik. Da je bil gledé na svoje zasluge na polju kmetijstva od Njegovega Veličanstva poslavljen z zlatim križem za zasluge, bilo je le pravično priznanje izvrstnega rodoljuba. Sicer pa smo z dr. Orlom tudi v grob položili značajnega rodoljuba, ki je za narod svoj trdno stal kakor Kraška skala. Bodi mu večni spomin!

— (*Deželna vlada Kranjska*) je naznanila, da se imajo nabirati milodari za pogorelce v Mozlju na Kočevskem.

— (*Imenovanje.*) Mestni magistrat je imenoval dr. Kovača za mestnega fizika (Stadtphysicus), toraj se ne bo več imenoval „zdravnik za uboge“ (Armenarzt).

— (*Živinska sejma*) v Kočevji in Turjaku 30. dne t. m. sta zarad goveje kuge prepovedana.

— (*Nove ulice.*) Sliši se, da misli magistrat Ljubljanski kupiti Urbasovo hišo na Šentpeterskem predmestju ter narediti tam ulice do kolodvora.

— (Kako so okrajnega šolskega nadzornika viteza Gariboldija čakali, pa ga ni bilo.) Iz Šentvida nad Ljubljano se „Slov.“ poroča: Koliko je nekterim novosegnim šolskim nadzornikom res za ljudske šole in njih napredek mar, to smo videli pri okrajnem nadzorniku pl. Gariboldiju, znanem patronu „Laib. Schulzeitung-e.“ Naš krajni šolski svet je bil pretekli teden zavoljo važnih reči sklical sejo ter jo tudi, kakor gre, naznanil okrajnemu nadzorniku pl. Gariboldiju, da bi prišel k tej seji. Udje krajnega šolskega sveta se zberó prvi dan in čakajo, a Gariboldija ni; zberó se drugi dan, povabši vnovič Gariboldija, a čakajo zastoj; vabijo ga tretjič, se zberó in čakajo, a Gariboldija tudi tretji dan ni k seji. Taka brezozirnost je res nezaslišana. Misli li gospod vitez-nadzornik, da nimajo udje šolskega sveta nič drugega opraviti nego čakati, da se bo enkrat njemu zljubilo priti k seji?! Ti udje so kmetje in obrtniki, katerim je čas denar; če ne delajo, nič ne zaslužijo, ne vlečejo plače, če tudi nič ne delajo, kakor n. pr. šolski nadzornik vitez pl. Gariboldi, kateremu teče plača, če se prav za par mesecev za peč vleže. Kdo li bo z veseljem opravljal posel krajnega šolskega sveta, če se tako dela z njimi! Mar misli ta plemenitaš, da smo njegovi hlapci?

— (Učiteljski „strah“) dež. šolski nadzornik Pirkar čuti še vedno rano po znani interpelaciji mu vsekano, zato si naroča od vseh strani „flajštrov“, s katerimi bi jo zacelil. Tak „flajšter“ mu je bila izjava Cirčniškega učitelja Dermelja v „Laib. Schulztg.“, obrnjena proti temu, kar je dr. Zarnik v deželni zboru o vedenji Pirkarjevem v Cirčniški šoli pravil. Dermelj namreč s svojim podpisom zatrjuje, da je vse, kar je dr. Zarnik povedal, izmišljeno. Vendar ima ves ta preklic ali ugovor nekaj prisiljenega na sebi, človeku, ki to bere, se zdi, kakor da bi se učitelju hlačice tresle, ko je to pisal, ker je videl „strah“, namreč Pirkarja s kazalcem desnice mu — prijazno, se ve dá — migajočega, na tej, a svojo družino na oni strani. Taka prikazen je gotovo tako navdušila gospoda učitelja, da mu je to, kar je pisal, prav iz srca šlo. Kdor tega ne verjame, naj pa poskusi. Zato je Pirkar tudi popolnoma opran, kolikor se namreč kaka umazana reč v mlaki, kakor je „Schulztg.“, oprati more. Zdaj vsak človek previdi, da je vse, kar se je Pirkarju očitalo, grdo obrekovanje in da je on to, kar sta „Laib. Schulztg.“ in „Tagblatt“ o njem pravila, namreč nepristransko in z vsemi vednostmi dobro podkovan „šulman.“ Le pri nas, ki smo taki hudobneži in nevošljivci, da ne pustimo nekaterim „šulmanom“ ne pravične kocinice, smo tako krivični in slabomisleči, da nam, če kaj tacega beremo, kakor je učitelja Dermelja izjava, nehoté že na misel pride tisti „španjski čevlji“, s katerim so se nekdanji grešniki prigovarjali, da so povedali, kar jim iz konca ni koj na misel prišlo in kar so Nemci „Folter“ imenovali.

— („Narodna tiskarna“) je sklicala za 30. t. m. občni zbor delničarjev, katerim bo odbor dal v pretresanje (oziroma potrjenje) prodajo Mariborske tiskarnice, da se poplačajo dolгови, ker iz posojila ne bo nič. Ugibalo in sklepalo se bode tudi, kako časniku „Slov. Narodu“ na noge pomagati, ker tako ne gre dalje.

— (Kje je ustava?) Tako pač sme prašati časnik „Slovenec“, čegar odgovorni vrednik g. Pevec je bil pretekli četrtek pri okrajni sodnji na podlagi objektivne razsodbe obsojen na 8 dni zaporu in 300 gld. zgube na kavciji. Objektivno postopanje zoper časnike namreč zadeva po postavi le časnik sam, katerega policija pograbi in sodnja potem vniči, ne da bi se zoper vrednika ali druge osebe kaka preiskava vpeljala. Dalje spadajo vse časnikarske pregrehe pred porotnike, to je dokazal sijajno

pri tožbi gosp. župnika Jarca „Tagblattov“ zagovornik dr. Suppan; to je takrat tudi deželna sodnja pripoznala, izrekši, da ni kompetentna za take sodbe. Ta slučaj tedaj, ki se je primeril „Slovencu“, da se namreč na podlagi objektivne razsodbe preganja odgovorni vrednik, je dozdej edini v Avstriji, nima še para; zato se je pa tudi zagovornik obsojenca, gosp. dr. Costa, zoper tako razsodbo pritožil do višje stopnje. Gledé na tako čuden slučaj naj bo tudi nam dovoljeno ponižno vprašanje: Čemu li imamo po ustavi porote za časnike, če se vrednik pri okrajni sodnji sme obsoditi?

— (Gosp. dr. Jan. Bleiweis) so napravili 23. t. m. k godu njegovemu pevcu Ljubljanske čitalnice večernico. Pri tej priliki naj povemo svojim bralcem, da se je očesna bolezen blagega moža in voditelja našega zboljšala. Bog nam ga ohrani še mnogo mnogo let!

— (V poslednji odborovi seji čitalnice naše) se je sklenilo to le: Gospodom pevcem bile so priznane vse pravice čitalničnih družbenikov; — plesalne vaje bodo vsaki teden dvakrat in sicer tako kakor prejšnja leta; — prihodnja beseda bo 6. decembra na spomin Preširna, načrtan program je jako zanimiv; gospá Lujiza Pesjakova zložila je slavnostno poezijo na spomin Preširna, katero bode govorila gospá Schollmajerjeva; gospodičina pl. Neugebauerjeva in gospodičina Frey boste peli krasne samospeve, gospodičina Melanija Hohnova bo igrala na glasoviru in naš pevski zbor bode dodal posebno lepe zборе; — letni občni zbor čitalnice je določen na 13. dan decembra; — na korist slavnoznanemu, hudo zbolelemu skladatelju slovanskih pesem, katerih mnogo smo slišali pretekla leta v čitalnici naši, se napravi v čitalnični restavraciji prihodnjo soboto „beseda“ z loterijo.

— (Plesalne vaje) v čitalnici naši bodo 29. novembra, 3., 8., 13., 17. in 27. decembra vselej ob sedmih zvečer. Reditelja plesov sta gospoda Juvančič in Jelčnik. Vdeleževati se teh vaj smejo le udje čitalnice, neudje pa naj se zarad tega oglasijo pri odborniku g. H. Turku.

— (Slovensko gledišče.) Znana dobra ginljiva igra „Marie Jeane“ je preteklo nedeljo privabila mnogo občinstva v gledišče. Igralci in igralki so pa tudi tako vrlo se obnašali, da je igra po vsem dopadla. Prvi venec gré gospodičini Podkrajšekovi, katere Marie Jeane je bila prav mojstersko izpeljana; izmed igrancev nam je omeniti pohvalno gosp. Schmida, Nollija, Šušteršiča in Juvančiča; posebno zadnjega pridnost je pripoznanja vredna. O gospodičini Ledarjevi, sicer prijetni prikazni, pa še mladi na odru, se nam je zdelo, da taki nalogi, kakor se jej je bila tū izročila, ni še kos.

— (Veliko besedo) z godbo, petjem in veliko loterijo bo napravila po sklepu odbora čitalnica naša v soboto 28. t. m., katere čisti dohodek ima dobrodelen namen, namreč podpirati za smrt bolnega znanega skladatelja slovanskih napevov. Program se bo razglasil po posebnih vabilih. Zavoljo dobrodejnega namena nadja se odbor, da bo čitalniška restavracija, kjer bo beseda, po vseh prostorih polna.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Iz Dunaja. — Iz dobro podučenih krogov se sliši, da bosta šla cesar in cesarica prihodnjo spomlad v Galicijo.

— V državnem zboru je bil sprejet predlog, da imajo pooblastenci manjšine pri delniških družbah pravico pregledovati knjige vodstev.

Moravska. — Revščina je pri delavcih prikipela že do vrha. Ker večidel vse obrtnije stojé in